

**Allerlei deskundigen komen met hun visie op beleidsterreinen en uitvoering WMO 2015.
Maar dan alleen op het terrein van: Waar kunnen gemeenten op bezuinigen.**

Het is iets om grote zorgen te maken. Als na 7 jaar invoering WMO nu alweer deskundigen zich gaan roeren en de gemeenten gaan adviseren hoe op de WMO nog meer bezuinigd kan worden.

We moeten niet vergeten dat er de afgelopen jaren bij diverse gemeenten al het nodige is gedaan om bezuinigingen door te kunnen voeren of om alternatieve te bedenken, die zeker niet gelijkwaardig waren en zijn bij wat de burger in zijn aanvraag geregeld heeft willen zien.

Gemeenten worstelen met de aanvraag hoe zij, nog meer, kunnen bezuinigen op de WMO 2015. De uitgaven zijn bij vele gemeenten blijkbaar uit de hand gelopen. Dat betreft niet alleen de kosten gepaard gaande bij: de hulp in de huishouden maar ook de maatwerkvoorzieningen zoals scootmobiel en zelfs woningaanpassingen.

Waar zou de gemeente opnieuw op kunnen bezuinigen wordt door deskundigen uit de doeken gedaan:

> Als gemeenten zou men kunnen overwegen de inkomensgrens voor hulp uit de WMO in te kunnen stellen, vooral bij aanvragen voor hulp bij het huishouden.

Opmerking vanuit BUS: Er komt ook een inkomenstoets en op basis van draagkracht wordt de hoogte van eigen bijdrage vastgesteld.

> Nog meer gaan zitten op het stappenplan daar niet alle gemeenten deze zorgvuldig ten uitvoer brengt inhoudend:

Stap 1: Het vaststellen van de aanvraag of deze wel passend is als hulpvraag.

Stap 2: Vaststellen welke problemen er zijn op gebied van zelfredzaamheid en participatie.

M.a.w. de aanvraag wel over problemen, is het wel een WMO – vraag of gaat het bier om een claimgerichte aanvraag bv. bij scootmobiel of aantal uren per week ondersteuning.

Stap 3: Vaststellen welke ondersteuning naar aard en omvang nodig is om een passende bijdrage te leveren aan zelfredzaamheid en participatie.

Stap 4: Gemeenten moeten onderzoeken in hoeverre eigen mogelijkheden, gebruikelijke hulp of voorliggende voorzieningen de nodige hulp kunnen bieden en daarmee de gemeenten gevrijwaard wordt om de aanvraag positief van antwoord te voorzien.

Bij stap 4 zou de gemeenten ook beter onderzoek kunnen laten doen op terreinen van chronische, psychische en/of psychologische problemen, of deze spelen en zo ja dan kan worden besloten geen WMO – hulp te verstrekken maar door te verwijzen naar de zorgverzekeringen in kader van de ZvW, de Zorgverzekeringswet.

Gemeenten blijken nog steeds te worstelen met begrippen zoals: **eigen kracht en gebruikelijke hulp.**

Bij diverse gemeenten blijkt dat zij niet altijd een helder beeld te hebben bij deze begrippen.

Eigen kracht is, niet de mogelijkheid om zelf zaken te financieren. Gemeenten zouden in dit geval een sociaal - medisch advies kunnen aanvragen waarin kan worden vastgesteld dat iemand zelf bepaalde dingen kan doen en daarmee de gemeenten de aanvraag kan afwijzen.

Een ander voorbeeld is, als iemand een aanvraag in dient voor woningaanpassingen zou de gemeente de woning op een andere wijze kunnen laten indelen.

Gebruikelijke hulp heeft onder de WMO 2015 een heel andere betekenis dan het begrip gebruikelijke zorg onder de toenmalige AWBZ. Hierdoor zijn veel AWBZ-regelingen verschoven naar de WMO als geheel of gedeeltelijke vallen onder **gebruikelijke hulp** en niet gebruikelijke zorg.

Vanuit de Centrale Raad zijn de gemeenten al ingelicht dat hierop veel kan worden bezuinigd.

De cliënten die vanuit de AWBZ op de WMO zijn teruggevallen zullen er niet blij mee zijn maar het is nu eenmaal zo dat er een forse verandering behoort bij de overgang van AWBZ naar WMO. Dat geldt ook voor het begrip: gebruikelijke zorg vanuit de AWBZ naar gebruikelijke hulp in de WMO. In dergelijke situatie zal nog nadrukkelijker de gemeente stap1 tot en met stap 4 zorgvuldig moeten doorlopen en eventueel deskundig advies inwinnen voordat er een beslissing op de aanvraag wordt gedaan. Wat hier nadrukkelijker mee dient te spelen bij de overweging van de gemeente is, dat men als gemeente moet toetsen welke mogelijkheden en

omstandigheden er spelen achter de voordeur. Dit als het gaat om de samenstelling van het huishouden en of in dit **huishouden** allerlei vormen van hand- en spandiensten kunnen worden verricht, door huisgenote en daarmee de aanvraag in een ander daglicht komt te staan. Dat was namelijk niet bij de AWBZ daar werd niet beoordeeld of een huisgenoot zelf veel kon doen. In de WMO gaat het om, wat kan jezelf, wat kan je huisgenoot en wat is er dan nog nodig om als gemeente uit de WMO aan te moeten bieden.

Van gebruikelijke hulp spreekt men als: Je kunt als huisgenoot meehelpen en taken overnemen omdat je aanwezig bent, je kunt het doen omdat je het kunt doen, je niet overbelast bent, het niet om professioneel handelen gaat en er geen medische contra – indicaties zijn. Dit is als leidraad vastgesteld door de Centrale Raad van Beroep bij het begrip gebruikelijke zorg. De gemeenten mag (moet) deze factoren mee laten wegen bij haar beslissing van de aanvraag. Kortom. De gemeenten zouden veel winst kunnen behalen als ze het stappenplan van de Centrale Raad trouwer zouden volgen en met name stap 4 waar beoordeeld dient te worden het begrip eigen kracht goed zou gaan onderzoeken.

Ook de keuze voor een **pgb** kan een aanzuigende werking hebben. In de praktijk zou spelen dat oneigenlijk gebruik en misbruik van pgb's ook geregeld spelen. Ligt dat aan de bestaande regels of komt het omdat de pgb – regels niet altijd door gemeenten en/of zorgkantoren wordt toegepast?

Beslissing nemen over het wel of niet toekennen van een pgb daar dient een juridisch apart criteria op worden losgelaten. Een gerechtelijke uitspraak in deze is: In artikel 2.3.6 van de WMO staan criteria die zijn verbonden aan de verlening van een pgb. De ieders mag kiezen voor een pgb maar dat betekent niet dat de eiser ook een pgb moet krijgen. Diverse redenen liggen eraan ten grondslag dat de gemeente van een pgb toekenning af gaat zien en hulp in nature aanbiedt. En dat mag.

Bij pgb toekenning aan iemand die begeleiding nodig heeft is bekend dat deze niet zelf het pgb kan beheren en dan is hij/zij aangewezen op een zogenaamde “waarborgde hulp”, die het belang van de cliënt dient te behartigen. Dat betekent dat beheer en uitvoering niet in één hand mogen liggen. Dit om belangenverstrengeling tegen te gaan. Voorbeeld: vader die het pgb beheert en moeder die de werkzaamheden tegen betaling uitvoert dit leidt tot belangenverstrengeling en moet worden uitgesloten. De kwaliteit moet zijn gewaarborgd. Bij veel pgb's die binnen het gezin worden ingevuld, door familieleden of naasten, treed vaak het begrip “systeemproblemen” op t.g.v. de relatievorm.

Dit worden op den duur gewoonten die effectieve begeleiding in de weg kunnen staan. Gevolg, een niet effectief ingezet pgb leidt niet nog onvoldoende tot het gewenst resultaat. In vele gevallen kan men dan stellen dat door een niet effectieve begeleiding het pgb juist in stand wordt gehouden. Dat kan nimmer de bedoeling zijn. Verder is het van belang dat gemeenten bij de pgb – toekenning dat gemeenten duidelijke en toetsbare kwaliteitseisen stelt met name bij begeleiding. De gemeenten kan bv. Stellen, dat begeleiding dient te gescheiden door een gekwalificeerde ondersteuner (opleiding in opvoedkundige richting), Er is voor gemeenten zeker winst te behalen door nadrukkelijker erop toe te zien dat de duidelijke en toetsbare kwaliteitseisen gedurende de duur van de pgb worden gecontroleerd. De uren toekenning zal op basis van normen en nauwkeurigheid moeten worden vastgesteld. Dit is in de praktijk niet altijd even gemakkelijk. Het is daarom van groot belang dat gemeenten vooraf een goed onderzoek laten doen betreft wat er concreet gedaan moet worden en noodzakelijk is. Als dat is vastgesteld kan de gemeenten de uren onder het begrip gebruikelijke hulp hierop verminderen om daarna evaluerende doelen vast te stellen. Zo kunnen strakke en juiste indicaties worden gegeven die leiden tot maatwerkvoorzieningen. Door op deze wijze als gemeenten te werk te gaan kan men de nodige bezuinigingen bewerkstelligen. Het is dus wel mogelijk om al gemeenten op de WMO 2015 te bezuinigen zonder in strijd te komen met de wet of jurisprudentie. Gemeenten zouden geen idee hebben hoeveel op bovenstaande 3 manieren bezuinigd kan worden.

Noot vanuit BUS:

Ervan uitgaande dat de deskundigen het nodige aan onderzoek hebben gedaan voordat men zich heeft uitgesproken over de mogelijkheden die er zijn voor gemeenten om te bezuinigen op de WMO, vindt BUS dat mensen die een beroep willen doen of doen, zich vooraf heel goed moeten hebben ingelezen in zaken die binnen de WMO spelen. Men dient duidelijk te hebben, wat vraag ik aan, wat kan ik zelf of overlaten aan mijn directe omgeving. Hoe groot is de kans dat de gemeenten mij de voorziening aanreikt en zo niet wat moet ik dan doen. Wij adviseren om altijd een onafhankelijke adviseur aan te laten schuiven bij het keukentafelgesprek maar zelf vooral duidelijk te hebben, hoe ga ik het gesprek met de WMO - consultant aan en wat wil ik graag gerealiseerd hebben. BUS heeft getracht u een brede inkijk te geven naar de mogelijkheden welke gemeenten hebben om uw aanvraag nadrukkelijker tegen het licht te houden en om beslissingen te nemen waar u als aanvrager niet op gerekend had. Heeft u advies nodig, BUS wilt u graag hierin voorzien, mail uw vraag naar: info@debus.nl en wij zullen u zo spoedig mogelijk van de juiste antwoorden voorzien.

Tilburg, 02 maart 2023

Bestuur BUS